

Nr 66

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1956/57, i vad avser socialdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Statens utlåningsfonder

1:o) **Statens bosättningslånefond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 beträffande kapitalbudgeten (bil. 26, punkt 3, s. 18 och 19 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956) framställda förslag, vilket innebär en formell medelsanvisning med hänsyn till storleken av disponibla medel under fonden, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bosättningslånefond* för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

Fonden för låneunderstöd

2:o) **Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 19—23), vilket innebär, att lån lämnas dels Holmforshemmet med 28 000 kronor för anordnande av vårdplatser som ersättning för vissa genom en brand förstörda platser och dels vårdanstalten Östfora med 200 000 kronor för uppförande av nya personalbostäder, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare* för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 228 000 kronor.

3:o) **Lån till anordnande på Alnö av en vårdanstalt för alkoholmissbrukare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 23) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till anordnande på Alnö av en vårdanstalt för alkoholmissbrukare* för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 568 000 kronor.

4:o) Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler. Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 41—43) föreslagit riksdagen att till Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 000 000 kronor.

Vid anmälan av frågan om anslag för nästa budgetår till statens nämnd för samlingslokaler (V ht p. 89) har departementschefen anfört, att han inte räknar med att förslag, grundade på föreliggande utredningar rörande den statliga stödverksamheten på ifrågavarande område, skall kunna föreläggas 1956 års riksdag. Medelsbehovet till lån till anordnande av allmänna samlingslokaler anses därför böra beräknas på grundval av nu gällande bestämmelser. Om arbetsmarknadsläget skulle ge anledning därtill förutsättes samma möjlighet som tidigare att av sysselsättningspolitiska skäl anvisa medel å tilläggsstat stå öppen under nästa budgetår. I förevarande sammanhang är departementschefen inte beredd att tillstyrka, att anslaget för nästa budgetår anvisas med större belopp än det å riksstaten för innevarande budgetår upptagna anslaget eller 6 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels en inom första kammaren av herrar *Norling* och *Öhman* väckt motion (I: 69), vari hemställes, att riksdagen måtte till lån till anordnande av allmänna samlingslokaler för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hjalmar Nilsson m. fl.* (I: 196) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson* i Luttra *m. fl.* (II: 342), i vilka motioner hemställes, att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1956/57 till lån till anordnande av allmänna samlingslokaler anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

Angående motiveringarna för nämnda yrkanden hänvisas till motionerna I: 69 och I: 196.

Utskottet. Vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga förra året uttalade utskottet som sin mening att omfattningen av det statliga stödet till de allmänna samlingslokalerna borde ökas men att beslut härom borde fattas först sedan det på området pågående utredningsarbetet avslutats. Såsom framgår av propositionen är detta numera fallet dock utan att departementschefen ansett sig f. n. kunna framlägga några på utredningarna grundade förslag. Utskottet väntar bestämt att förslag i av utskottet åsyftad riktning kommer att föreläggas nästa års riksdag. Under denna förutsättning har utskottet avstått från att nu påyrka någon ökad medelsanvisning utöver Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker sålunda förevarande motioner.

Den tidigare utnyttjade möjligheten att av sysselsättningspolitiska skäl

anvisa medel över tilläggsstat torde såsom departementschefen anfört böra stå öppen även under nästa budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 69 samt I: 196 och II: 342 till *Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor.

5:o) *Vissa lån till Stockholms stadsmission.* Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 43—46) föreslagit riksdagen att medgiva, att Stockholms stadsmission må, under av departementschefen angiven förutsättning, fr. o. m. den 1 juli 1956 t. o. m. den 30 juni 1961 erhålla fortsatt anstånd med skyldigheten att inlösa för anordnande av ungdomsvårdsskolan Skarvik-Tallåsen uppburna statslån å tillhopa 745 000 kronor ävensom att erlægga ränta å desamma.

I propositionen nr 93 till 1955 års riksdag anmäldes, att undersökningar påginge om användande av den nedlagda ungdomsvårdsskolan Skarvik-Tallåsen för statligt ändamål men att man inte med säkerhet kunde räkna med att frågan om dess framtida disponerande skulle lösas före utgången av budgetåret 1954/55. Stadsmissionen borde därför erhålla begärt uppskov ytterligare ett år. På kungl. Maj:ts förslag beslöt riksdagen också bevilja stadsmissionen fortsatt anstånd under tiden den 1 juli 1955—30 juni 1956 med skyldigheten att inlösa ifrågavarande lån ävensom att erlægga ränta å desamma (SU 67, rskr. 192).

Stadsmissionen har nu anmält, att det inte har befunnits lämpligt att använda f. d. ungdomsvårdsskolan Skarvik-Tallåsen för något statligt ändamål. Stadsmissionen har i stället där öppnat en skola, som närmast torde kunna jämföras med en folkhögskola. Emellertid tar man emot yngre elever än vad som är normalt vid folkhögskolorna. Såsom skolöverstyrelsen anfört i sitt remissyttrande får verksamheten anses vara av försökskaraktär. Departementschefen finner det rimligt, att denna åtminstone tills vidare betraktas såsom en verksamhet av så samhällsgagnande art, att stadsmissionen bör erhålla fortsatt anstånd med skyldigheten att inlösa de tidigare uppburna statslånen. Någon räntebetalning bör ej komma i fråga under uppskovstiden. Däremot är departementschefen inte f. n. beredd att tillstyrka, att lånen avskrivs. Frågan härom bör prövas först sedan tillräckliga erfarenheter vunnits av stadsmissionens pågående försöksverksamhet. Departementschefen föreslår, att stadsmissionen erhåller uppskov ytterligare fem år med fullgörande av dess skyldigheter i fråga om lånen. Som förutsättning härför torde böra gälla, att stadsmissionen under uppskovstiden på ifrågavarande fastigheter bedriver en samhällsgagnande verksamhet av sådan art, att den enligt Kungl. Maj:ts beprövande motiverar anstånd.

Utskottet. Med hänsyn till vad i ärendet förevarit vill utskottet icke motsätta sig att stadsmissionen erhåller fortsatt anstånd t. o. m. den 30 juni 1961 med skyldigheten att inlösa ifrågavarande statslån. Huruvida därefter denna skyldighet skall kvarstå eller lånen i enlighet med missionens önskan skall avskrivas torde göras till föremål för förutsättningslös prövning. Under åberopande härav får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må medgiva, att Stockholms stadsmission må, under av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 4 januari 1956 angiven förutsättning, fr. o. m. den 1 juli 1956 t. o. m. den 30 juni 1961 erhålla fortsatt anstånd med skyldigheten att inlösa för anordnande av ungdomsvårdsskolan Skarvik-Tallåsen uppburna statslån å tillhopa 745 000 kronor ävensom att erlægga ränta å desamma.

Uppskjutna frågor

6:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 1: Lånefonden för bostadsbyggande;

punkten 2: Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin;

punkten 6: Tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet;

punkten 7: Lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder;

punkten 8: Lån till anordnande av kollektiva tvätterier;

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 6 april 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Leander, Näsgård, Näsström, Boman, fröken Andersson, herrar Heselbom, Pålsson, Gustaf Andersson, Einar Persson, Birger Andersson, Thun och Sunne; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmberg i Skövde, Andersson i Malmö, Akerström, fröken Elmén, herrar Pettersson i Degerfors, Andersson i Mölndal, Cassel, Gustafsson i Skellefteå, Hansson i Skegrie, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, fröken Ager och herr Andreasson.

Reservationer

vid punkten 4 (Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler)

1) av fröken *Andersson*, herrarna *Skoglund* i Doverstorp och *Cassel*, vilka ansett att medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål borde temporärt begränsas och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Med hänsyn till nödvändigheten att begränsa investeringarna i alla de fall då så utan större olägenhet kan ske synes medelsanvisningen över riksstaten för ifrågavarande ändamål i nuvarande läge böra temporärt begränsas till 2 milj. kronor för nästa budgetår. Härmed åsyftar utskottet icke någon begränsning av den tidigare utnyttjade möjligheten att av påtagliga sysselsättningspolitiska skäl anvisa medel i särskild ordning.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 69 samt I: 196 och II: 342 till *Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.»

2) av herrarna *Thun* och *Petterson* i Degerfors.